

Právní úprava zaměstnanosti

Právní předpis zákon č. 435/2004 o zaměstnanosti.

Právo na zaměstnání je právo občanů, kteří chtějí a mohou pracovat a o práci se ucházejí, na zaměstnání v pracovněprávním vztahu.

Je zákonnou povinností zajišťovat rovné zacházení osobám uplatňujícím právo na zaměstnání a je zakázána jakákoli diskriminace.

Fyzická osoba (státní občan ČR, občan EU, cizinec při splnění stanovených podmínek) má právo svobodné volby zaměstnání a jeho výkonu na celém území ČR nebo v zahraničí a má právo na zabezpečení vhodného zaměstnání.

Vhodné je zaměstnání:

- a) které zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti
- b) jehož délka pracovní doby činí nejméně 80 % stanovené týdenní pracovní doby
- c) které je sjednáno na dobu neurčitou nebo na dobu delší než 3 měsíce
- d) které odpovídá zdravotnímu stavu fyzické osoby a pokud možno její kvalifikaci, schopnostem, dosavadní délce doby zaměstnání, možnosti ubytování a dopravní dosažitelnosti zaměstnání

Účastníci právních vztahů zaměstnanosti jsou:

- a) *Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a úřady práce*. MPSV je řídicím, metodickým a kontrolním orgánem na úseku zaměstnanosti. Řídí úřady práce, vypracovává koncepci státní politiky zaměstnanosti. Úřady práce jsou realizační orgány státní správy na úseku zaměstnanosti. V čele stojí ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr MPSV. Poskytují komplexní služby při realizaci státní politiky zaměstnanosti, neboť znají nejlépe místní podmínky vývoje trhu práce v regionu.
- b) *občané*, především státní občané ČR. Je umožněno i zaměstnávání cizinců, kterým je povolen pobyt na našem území od Policie ČR. Povolení k zaměstnání vydává cizincům úřad práce v jehož obvodu bude zaměstnání vykonáváno. Přihlíží přitom k situaci na trhu práce v příslušném regionu a vydá povolení za předpokladu, že se jedná o volné pracovní místo, které s ohledem na požadovanou kvalifikaci nebo dočasný nedostatek volných pracovních sil nelze obsadit jinak. Na vydání povolení k zaměstnání není právní nárok.
- c) *zaměstnavatelé a fyzické osoby* zaměstnávající občany v pracovním vztahu
- d) *jiné právnické a fyzické osoby*, které vykonávají činnost na úseku zaměstnanosti, a to zejména agentury práce.

Zprostředkování zaměstnání

Vykonávají jej úřady práce nebo agentury práce.

Jedná se o vyhledávání vhodného zaměstnání a také činnost informační a poradenskou.

Zájemce o zaměstnání

je jím fyzická osoba, která má zájem o zprostředkování zaměstnání a za tím účelem (osobně, písemně) požádá o zařazení do evidence zájemců o zaměstnání, kterýkoli úřad práce na území ČR.

Úřad práce vede evidenci volných pracovních míst.

Uchazeč o zaměstnání

je jím fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání úřad práce, v jehož obvodu má bydliště a je při splnění určitých podmínek zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání. Uchazeč je povinen poskytovat úřadu práce na jeho vyzvání potřebnou součinnost. Může být též z evidence vyřazen, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo jestliže úmyslně maří součinnost. Znovu může být zařazen po uplynutí doby 6 měsíců.

Zařazení a vedení v evidenci uchazečů nebrání:

- výkon činnosti v pracovním (služebním) poměru do poloviny stanovené týdenní pracovní doby, jestliže měsíční výdělek nepřesáhne polovinu minimální mzdy.
- výkon činnosti na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud za období, na které byly sjednány, měsíční odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy

Při zprostředkování zaměstnání se věnuje zvýšená péče uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují. S těmito uchazeči může úřad práce vypracovat individuální akční plán, směřující ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče na trhu práce.

Podpora v nezaměstnanosti

Náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek ode dne podání písemné žádosti o podporu. Podmínkou získání je splnění **čekací doby**, tak že v posledních 3 letech před zařazením do evidence uchazečů vykonával uchazeč alespoň 12 měsíců zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, u které bylo odváděno pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Do předchozího zaměstnání se započítává i náhradní doba zaměstnání (např. osobní péče o dítě do 4 let, soustavná příprava na budoucí povolání – pouze 6 měsíců).

Hmotné zabezpečení se neposkytuje uchazeči jestliže např.

- splňuje podmínky pro starobní a invalidní důchod
- bez vážných osobních nebo rodinných důvodů odmítl nastoupit do vhodného zaměstnání nebo na rekvalifikaci
- opětovně ukončil zaměstnání sám bez vážných důvodů nebo s ním bylo ukončeno pro neuspokojivé pracovní výsledky
- úmyslně maří součinnost s úřadem práce
- vykonává nelegální práci
- odmítne se podrobit vyšetření svého zdravotního stavu

Podpůrčí doba, po kterou je poskytována podpora:

- do 50 let - 6 měsíců
- od 50 do - 55 let 9 měsíců
- nad 55 let -12 měsíců

Uchazeči o zaměstnání po uplynutí podpůrčí doby náleží opět podpora v zaměstnanosti, pokud po této době nastoupil do zaměstnání, které trvalo alespoň 6 měsíců. Po uplynutí

podpůrčí doby je uchazeč o zaměstnání nadále evidován u úřadu práce, podpora mu však nenáleží. Jeho životní potřeby jsou zabezpečovány dávkami sociálního zabezpečení.

Výše podpory

- první 3 měsíce 50 %
- další 3 měsíce 45 %
- po celou dobu rekvalifikace 60 %
z průměrného čistého měsíčního výdělku z posledního zaměstnání

Uchazeči o zaměstnání, který naposledy před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, vykonával samostatnou výdělečnou činnost, se výše podpory stanoví z posledního vyměřovacího základu pro účely sociálního zabezpečení za posledních 12 kalendářních měsíců.

Maximální výše podpory:

0,58 násobek průměrné měsíční mzdy (0,65 násobek při rekvalifikaci) v národním hospodářství, kterou vyhláší každoročně MPSV ČR ve Sbirce zákonů.

Minimální výše podpory (např. při započtení náhradní doby, není-li osvědčen výdělek, apod.):

- první 3 měsíce 0,12 násobek
- další 3 měsíce 0,11 násobek
- po celou dobu rekvalifikace 0,14 násobek

Agenturní zaměstnávání

Agentury práce mohou provádět zprostředkování zaměstnání:

- na území ČR
- z území ČR do zahraničí
- ze zahraničí na území ČR

Povolení k činnosti jim vydává MPSV ČR na jejich žádost a za podmínek stanovených v zákoně.

Agentury práce dočasně přidělují (na dobu určitou, ne delší než 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích) zaměstnance agentury práce k výkonu práce u uživatele.

Agentura práce sepíše s uživatelem *dohodu o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce*, jejíž obsah stanoví § 308 ZP.

Uživatel nesmí vůči zaměstnanci agentury práce činit právní úkony jménem agentury práce. Agentura práce a uživatel jsou povinni zabezpečit, aby pracovní a mzdové podmínky dočasně přiděleného zaměstnance nebyly horší než podmínky „srovnatelného“ zaměstnance a dále jsou povinni zajistit rovné zacházení se zaměstnanci.

